NIEUWSBRIEF

FONDS VOOR
BEELDENDE KUNSTEN
VORMGEVING
EN BOUWKUNST

08

Wijzigingen bij de stimuleringssubsidies en de basissubsidies

Nieuw atelier in Kolderveen

Gezamenlijke beoordeling publicatiesubsidies

Goede bedoelingen

Verslag van een diner discutant

Toegekende subsidies

Voorwoord

Deze Nieuwsbrief staat in het teken van de subsidiewijzigingen. In het beleidsplan 2005-2008 zijn de achterliggende redenen voor deze veranderingen en de structuur waarin ze ingebed zijn uitvoerig aan de orde gekomen. In de eerdere Nieuwsbrieven van het Fonds BKVB zijn ze reeds aangekondigd, zodat het gegeven van de veranderingen nauwelijks nog een verrassing kan zijn. Maar nu de uitwerkingen hun definitieve beslag gekregen hebben, kan ik mij voorstellen dat met name het opgaan van de projectsubsidies en de werkbeurzen in de **bijdrage werkbudget** vragen oproept. Ik hoop evenwel dat de toelichting op de **bijdrage werkbudget** in deze Nieuwsbrief evenals het nieuwe aanvraagformulier gezamenlijk en apart een antwoord geven op alle vragen.
De door de staatssecretaris van Cultuur opgelegde bezuinigingen voor deze nieuwe cultuurplanperiode vormen een van de redenen voor de ingezette veranderingen. Maar ook inhoudelijke overwegingen speelden een rol. Zo bleek dat de werkbeurs nieuwe stijl vooral als een prijs en niet als een stimulans voor onderzoek en reflectie beschouwd werd. De aanvragen bleven achter bij de verwachting en daarmee werd de afhandelings- en beoordelingsprocedure van de aanvragen in verhouding te tijdrovend (en dus te kostbaar). De projectsubsidie bleek wel in de behoefte te voorzien maar vroeg voor een meer gerichte toepassing zowel enige precisering als verruiming. Dit resulteerde in de nieuwe subsidievorm **bijdrage werkbudget**.
Ook in deze cultuurplanperiode zal het Fonds BKVB zijn buitenland atelierbeleid, in overeenstemming met het beleidsplan, intensiveren. De afgelopen jaren zijn Delfina in Londen, Platform Garanti in Istanbul, Iaspis in Stockholm, het Nederlands Instituut in Rome, Banff in Canada en (voor beschouwers) de Columbia University in New York aan het netwerk van het Fonds BKVB toegevoegd. De komende jaren wil het Fonds zich toeleggen op Los Angeles, Townhouse in Cairo, het Caribische gebied, China (Beijing) en mogelijk Marokko. In een internationale wereld is het goed als kunstenaars de kans krijgen in het buitenland te werken. Het voordeel van artist-in-residencies is dat kunstenaars door de bestaande contacten onmiddellijk deel uit kunnen maken van de lokale artistieke infrastructuur. Vaak resulteert hun verblijf in het buitenland in galeriepresentaties, tentoonstellingen, uitnodigingen voor manifestaties, opdrachten of aankopen aldaar. Ook omdat de kunstenaars bij terugkomst hun internationale contacten blijven behouden en hun (Nederlandse) omgeving daar weer deel van uit gaat maken, internationaliseert de Nederlandse kunst haast als vanzelf. In dat vergelijk krijgt zij voor een deel ook haar (internationale) waarde en betekenis.
De **publicatiesubsidies** voor beeldend kunstenaars en vormgevers zijn opgegaan in het grotere geheel van de samenwerking met de Mondriaan Stichting. Aan de regeling wordt nu gezamenlijk uitvoering gegeven. Hier ligt geen bezuinigingsoverweging aan ten grondslag – wel de wens tot helderheid en overzichtelijkheid. In de praktijk bleken aanvragers zich steeds vaker met variabele begrotingen tot beide instellingen te wenden. Voor het kunstenaarsboek blijft de **bijdrage werkbudget** de geëigende mogelijkheid.
Voor alle veranderingen geldt dat het wennen geblazen is. Ik heb er alle vertrouwen in dat na een (hopelijk korte) gewenningsperiode de subsidiemogelijkheden van het Fonds BKVB de aanvragers op velerlei wijze in staat stellen hun werk te maken.

Lex ter Braak
directeur

WIJZIGINGEN BIJ DE STIMULERINGS- & BASISSUBSIDIES

Per 1 juni gaan de nieuwe subsidieregelingen van het Fonds BKVB in. Deze beogen vooral een grotere helderheid en gemak voor de aanvrager. Concreet houdt dit in dat bij de stimuleringssubsidies de projectsubsidies en werkbeurzen zijn opgegaan in de **bijdrage werkbudget**.
De **bijdrage werkbudget** vooronderstelt in zijn emancipatorische naamgeving dat een aanvrager voor de realisering en productie van nieuw werk niet louter op een subsidie van het Fonds BKVB is aangewezen. Het gaat om een bijdrage in een groter geheel. In de praktijk is het immers vaak zo dat verschillende partijen (musea, opdrachtgevers, verzamelaars, overheden, etc.) direct of indirect een financiële bijdrage leveren aan de vervaardiging van nieuw werk. Bovendien wenden de aanvragers even vaak eigen financiële middelen aan om werk en leven mogelijk te maken. Het idee als zouden kunstenaars (nog steeds) geheel en al van subsidies afhankelijk zijn is daarom onjuist. Met de benaming **bijdrage werkbudget** wil het Fonds BKVB recht doen aan een werkelijkheid waarin de financiering van de kunstpraktijk gedifferentieerd is geworden en een subsidie een stimulerende bijdrage is.
Daarnaast bleek het begrip ‘projectsubsidie’ bij nogal wat aanvragers een verkeerd beeld op te roepen. In hun ogen suggereerde het dat er alleen subsidie aangevraagd kon worden voor een concreet project (het maken van een nieuw werk in opdracht). Daardoor leek het alsof het doen van onderzoek, reflectie en ontwikkeling buitengesloten waren. Hoewel niets minder het geval was en de projectsubsidie daar nadrukkelijk in voorzag, bleef het misverstand bestaan. Ook hadden sommige aanvragers moeite met het opstellen van begrotingen voor projecten en plannen die zich pas in de loop van het onderzoek c.q. de tijd zouden uitkristalliseren. Juist omdat die (vrije) processen essentieel zijn voor de ontwikkeling van het kunstenaarschap wilde het Fonds BKVB daar in zijn nieuwe regelingen ruimte voor maken.

STANDAARD EN FLEXIBELE BIJDRAGE WERKBUDGET

Een bijdrage werkbudget kan aangevraagd worden voor alles wat het werk van de aanvrager in artistiek inhoudelijk opzicht ontwikkelt en verdiept: voor het doen van onderzoek, voor het maken van nieuw werk, voor een verblijf/residency in het buitenland, voor een reis, etc. De aanvrager heeft daarbij de keuze uit twee mogelijkheden: hij kan kiezen voor een **standaard bijdrage werkbudget** of een **flexibele bijdrage werkbudget**.
Een **standaard bijdrage werkbudget** bestaat uit een vast (maand)bedrag van € 2000, dat is opgebouwd uit een deel kosten van levensonderhoud en een deel werkbudget (resp. € 1250 en € 750). De maximale periode waarvoor een **standaard bijdrage werkbudget** aangevraagd kan worden, is 6 maanden. Aan de hand van een plan moet de aanvrager aannemelijk maken hoeveel maanden hij aan zijn onderzoek of het maken van nieuw werk bezig is. Het grote voordeel van een **standaard bijdrage werkbudget** is dus dat er geen begroting opgesteld hoeft te worden en dat er niet aan de hand van rekeningen en specificaties afgerekend hoeft te worden.
Dat moet wel bij een **flexibele bijdrage werkbudget**. Hier kan de aanvrager precies aangeven welk bedrag hij nodig heeft om zijn voorgenomen plan te realiseren. Aan de hand van de bij de aanvraag ingediende begroting moet na realisatie afgerekend worden. Ook bij een **flexible bijdrage werkbudget** kan de aanvrager een tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud aanvragen. Welke wegen de aanvrager in de loop van de tijd ook kiest, in alle gevallen mogen de door het Fonds BKVB verstrekte kosten van levensonderhoud in drie jaar niet meer dan € 15.000 bedragen. Dit vanuit het idee dat het basisstipendium daar de juiste subsidie voor is en dat de **bijdrage werkbudget** vooral een investering in het werk is. In algemene zin geldt daarbij dat de aanvrager ook geacht wordt (deels) in zijn eigen levensonderhoud te voorzien.

OVERIGE STIMULERINGSSUBSIDIES

Wat betreft de overige stimuleringssubsidies, blijft het **startstipendium** ongewijzigd, evenals de **praktijksubsidie** voor vormgevers en architecten. De investeringssubsidie is echter komen te vervallen. Het bleek dat de investeringssubsidie maar mondjesmaat werd aangevraagd en dan vooral voor de aanschaf van computers, software en camera’s. Voor dergelijke uitgaven kan een productiesubsidie of een praktijksubsidie aangewend worden. De wijzigingen bij de pubictiesubsidies worden elders in deze nieuwsbrief besproken.

De vernieuwde stimuleringssubsidies kunnen worden aangevraagd met een nieuw aanvraagformulier dat gedownload kan worden van www.fondsbkvb.nl of is op te vragen via tel 020 5231523 / post@fondsbkvb.nl.

MINIMALE WIJZINGEN BIJ DE BASISSUBSIDIES

De wijzigingen bij de basissubsidies zijn minimaal: het **basisstipendium** en de **productiesubsidie** blijven gewoon bestaan. Als gevolg van de noodzakelijke bezuinigingen en de omslachtige administratieve procedures zijn de variabele varianten echter komen te vervallen. Het bedrag van het basisstipendium is vastgesteld op € 32.000. Een productiesubsidie bedraagt € 10.000 en kan nu in een keer opgevraagd worden.

Een productiesubsidie kan ook aangewend worden voor wat voorheen onder de investeringssubsidies viel. Zowel de digitale hard- als software kan hiermee gefinancierd worden, maar ook de reguliere beroepskosten.

Een flexibele bijdrage werkbudget kan worden aangevraagd voor een:

Project
De uitwerking van een concreet plan voor bijvoorbeeld het maken van nieuw werk, een (site-specific) installatie, een project ter gelegenheid van een tentoonstelling of manifestatie, het uitwerken van een idee, deelname aan prijsvragen of manifestaties.
Ook voor kosten die een kunstenaar of ontwerper zal hebben om nieuw werk te maken voor een tentoonstelling in binnen- of buitenland of een werkgerelateerde reis, bijvoorbeeld om een tentoonstelling in te richten of een opening in het buitenland bij te wonen, kan een **bijdrage werkbudget** worden aangevraagd. Architecten kunnen ook subsidie aanvragen als bijdrage in de kosten voor het (laten) maken van nieuwe maquettes (max. 50%) of voor een presentatie in het buitenland.

Reis-, werkperiode of stage in het buitenland
Een werkgerelateerde reis of een langer verblijf in een bepaald land, bijvoorbeeld om onderzoek te doen. Ook kan gedacht worden aan een werkperiode in een gastatelier in het buitenland. Dit kan op uitnodiging van een gastatelier zijn, maar een kunstenaar kan ook zelf actief een werkperiode bij een gastatelier aanvragen of zelfstandig een atelier in het buitenland huren. Vormgevers en architecten kunnen ook een bijdrage werkbudget aanvragen voor een stage bij een gerenommeerd bureau.

Cursus of workshop
Het volgen van een cursus of workshop die bijdraagt aan de artistieke ontwikkeling van de aanvrager. Het kan hier gaan om een cursus in Nederland of in het buitenland.

(Vervolg)studie in het buitenland
Bijdrage voor collegegeld, kosten van levensonderhoud, reis- en materiaalkosten die noodzakelijk zijn voor het volgen van een studie aan een buitenlandse opleiding. Dit is alleen mogelijk indien een vergelijkbare opleiding niet in Nederland gevolgd kan worden. Zo kan bijvoorbeeld voor een bachelor opleiding in het buitenland geen subsidie worden verstrekt. Indien voor een studie in het buitenland een studiebeurs van het ministerie van OCW kan worden aangewend, kan deze niet door het Fonds BKVB gesubsidieerd worden. Overigens kunnen architecten ook een bijdrage werkbudget aanvragen voor een vervolgopleiding aan het Berlage Instituut.

Kunstenaarsboek
Bijdrage aan een boek als autonoom kunstwerk. Een kunstenaarsboek bevat niet, zoals bijvoorbeeld een catalogus, afbeeldingen van kunstwerken, maar is het kunstwerk zelf. Het is het artistieke product van een kunstenaar, die de verantwoordelijkheid voor zowel inhoud als vorm van het werk draagt.
Wie een reguliere publicatie, catalogus (al dan niet gelieerd aan een tentoonstelling) of website (digitale portfolio) over zijn werk wil maken, kan daarvoor een productiesubsidie uit de Regeling Basissubsidies aanwenden.

Zie voor uitzonderingen en beperkingen de toelichting bij het nieuwe aanvraagformulier.

Fonds BKVB stelt atelier in Kolderveen beschikbaar

Als verruiming van de buitenland ateliers neemt het Fonds BKVB vanaf 2005 bij wijze van proef deel aan een nieuw artist-in-residence programma in de voormalige zuivelfabriek De Venen in Kolderveen (Drenthe). Beeldend kunstenaars, maar ook vormgevers, architecten en beschouwers kunnen gedurende een werkperiode van drie maanden projecten in het atelier voorbereiden en/of uitvoeren. Aan het verblijf zijn een expostitie/presentatie en een publicatie verbonden.
Met het beschikbaar stellen van een atelier in Nederland wil het Fonds BKVB aanvragers in de gelegenheid stellen om in een inspirerende omgeving in Nederland hun werk te verdiepen en daarop te reflecteren. Dit mede vanuit de overweging dat niet alleen verre oorden kunstenaars inspireren of hun de mogelijkheid kan bieden in alle rust te werken. Ook het verblijf in eigen land kan veel opleveren, zowel voor de kunstenaar als voor de regio.

Het atelier is gevestigd in een bijgebouw van een voormalige zuivelfabriek. De afgelegen en rustige locatie biedt de mogelijkheid tot geconcentreerd werken. Kunstenaars kunnen in een inspirerende omgeving wonen en werken in het gastenverblijf en aanpalend atelier. Een presentatieruimte (de karakteristieke kaashal van deze voormalige zuivelfabriek) geeft de gelegenheid om het resultaat van een werkperiode voor een groter publiek zichtbaar te maken.
Het atelier wordt beheerd door Stichting KIK. Uitgangspunt van KIK is o.a. het organiseren van uitwisselingen met kunstenaars uit binnen- en buitenland om zo een bijdrage te leveren aan de vernieuwing van het kunstklimaat in Drenthe. Stichting KIK is gevestigd in het gebouw van Coöperatie de Venen en is in 1998 opgericht om betaalbare woon- en werkruimte te realiseren voor zelfstandig werkende kunstenaars uit verschillende disciplines. De onderlinge dynamiek waarbij de verschillende beroepsgroepen elkaar stimuleren, is een belangrijke doelstelling. Er wordt gestreefd het gebouw zo veel mogelijk in de originele staat te behouden en de werk/woonruimten een ruime en industriële sfeer te geven. Voor het ‘artists in residence’ programma heeft de stichting een aparte woning/werkplaats gehuurd. De faciliteiten bestaan uit een woonruimte met loft, keuken, douche, toilet en een tweepersoons slaapkamer. In hetzelfde gebouw is een atelier/werkruimte van 65 m2.

De publieke functie van het gebouw krijgt zijn vorm in het ‘artists in residence’ programma en de Kaashal, waar manifestaties, lezingen, voorstellingen en andere activiteiten worden georganiseerd.
Van de in het atelier verblijvende kunstenaars wordt verwacht dat zij hun medewerking verlenen aan de presentatie van de resultaten van de werkperiode. Op deze manier kan een breed publiek kennis maken met de activiteiten van de stichting.

De deadline voor het aanvragen van een verblijf in Kolderveen is inmiddels verstreken. Binnenkort zal bekend worden wie vanuit het Fonds BKVB in Drenthe het spits zal afbijten.

Voor meer informatie: Steven van Teeseling, tel 020 5231522, svteeseling@fondsbkvb.nl.
Zie ook www.kik-site.nl

Bij Loosdrecht

Als dit Ierland was Zou ik beter kijken

K. Schippers

GEZAMENLIJKE BEOORDELING PUBLICATIESUBSIDIES DOOR MONDRIAAN STICHTING EN FONDS BKVB

Sinds april dit jaar werkt het Fonds BKVB samen met de Mondriaan Stichting voor de beoordeling van aanvragen voor publicatiesubsidies door beeldend kunstenaars en vormgevers*. Hiervoor is een gemeenschappelijke commissie samengesteld met een aantal leden van beide fondsen. Er is voor deze samenwerking gekozen, omdat er zowel bij het Fonds BKVB als bij de Mondriaan Stichting vaak voor dezelfde publicaties een bijdrage in de kosten werd aangevraagd. Nu kan voor een publicatie dus nog maar één keer subsidie worden aangevraagd. Hiertoe is ook een nieuw aanvraagformulier opgesteld dat gedownload kan worden via www.fondsbkvb.nl of www.mondriaanfoundation.nl. Er zijn twee verschillende formulieren: een voor rechtspersonen (een uitgever, een museum of andere instantie) en een voor een uitgave in eigen beheer.

* Het Fonds BKVB ondersteunt ook publicaties op het gebied van architectuur, stedenbouw, landschaps- en interieurarchitectuur. Aanvragen voor publicaties op een van deze terreinen blijven binnen de stimuleringssubsidies beoordeeld worden door de adviescommissie bouwkunst. Hiervoor moet het nieuwe aanvraagformulier stimuleringssubsidies gebruikt worden, samen met het calculatieformulier.

WAT BETEKENT DEZE VERANDERING IN DE PRAKTIJK?

Op zich verandert er niet zo veel. Aanvragen kunnen nog steeds het hele jaar door worden ingediend, maar altijd tenminste 3 maanden voor de geplande verschijningsdatum. Ook de beoordelingscriteria blijven gelijk. Het is alleen niet langer mogelijk bij beide fondsen tegelijk een aanvraag in te dienen voor dezelfde publicatie.
Een beeldend kunstenaar of vormgever die een publicatie wil maken zonder dat hierbij een uitgever of een instantie betrokken is, kan net als vroeger een aanvraag bij het Fonds BKVB indienen. Hiervoor moet het formulier in **eigen beheer** ingevuld worden. Het bedrag dat voor een publicatie aangevraagd kan worden is maximaal 50% van de totale kosten. Een publicatiesubsidie kan echter niet worden aangevraagd voor reguliere catalogi. (Hiervoor kan een productiesubsidie of een praktijksubsidie aangewend worden. Voor 'kunstenaarsboeken' blijft de mogelijkheid om een **bijdrage werkbudget** aan te vragen.)
Als er bij de voorgenomen publicatie een uitgever of instantie betrokken is, is de uitgever altijd degene die de publicatiesubsidie aanvraagt. De uitgever vult hiervoor het formulier voor **rechtspersonen** in en

dient de aanvraag in bij de Mondriaan Stichting. Bij het nieuwe aanvraagformulier hoort ook een calculatieformulier waarmee aan de hand van de ingevoerde gegevens het tekort waarvoor subsidie wordt aangevraagd, automatisch wordt uitgerekend.
Om aanvragen bij verschillende fondsen te vereenvoudigen wordt dit calculatieformulier ook door een aantal andere fondsen zoals het Prins Bernhard Cultuur Fonds, het Stimuleringsfonds voor de Architectuur en het VSB Fonds gehanteerd. Medewerkers van het Fonds BKVB kunnen behulpzaam zijn bij het bepalen welk formulier gebruikt moet worden en bij het invullen zelf.

CRITERIA

Voor aanvragen van beeldend kunstenaars en vormgevers blijft de kwaliteit van het werk het belangrijkste criterium. Ook de samenhang tussen de artistieke uitgangspunten van de aanvrager en de wijze waarop deze tot uitdrukking komt in het werk, speelt een rol. Verder zal de commissie kijken naar de inhoudelijke waarde van het concept van het boek, de verbeeldingskracht van de kunstenaar of vormgever en de beheersing van de gekozen middelen en de wijze waarop het werk en de opvattingen van de aanvrager zich tot de historische en actuele context verhouden. Bovendien moet de commissie uit de omschrijving en de meegezonden documentatie kunnen afleiden dat de publicatie door inhoud en/of vorm bijdraagt aan de discussie over, of het inzicht in, de hedendaagse beeldende kunst en/of vormgeving en/of de rol van het werk van de aanvrager erin.

Voor meer informatie bij Fonds BKVB:
Mayke Jongsma, tel 020 5231640,
mjongsma@fondsbkvb.nl of
Anne Hoogewoning tel 020 5231639,
ahoogewoning@fondsbkvb.nl

Voor meer informatie bij de Mondriaan Stichting:
Hans van Straten, tel 020 6762032,
h.vanstraten@mondriaanfoundation.nl

Un oscuro día de justicia

RODOLFO WALSH

(Missingbooks)

A Dark Day of Justice

RODOLFO WALSH

(Missingbooks)

(Missingbooks)
Maria Barnas, Maxine Kopsa en Germaine Kruip

(Missingbooks) geeft boeken uit die nooit of niet opnieuw zijn uitgegeven waardoor ze niet of uitsluitend antiquarisch te krijgen zijn.

(Missingbooks) geeft boeken uit in facsimile om wat verdwenen is zichtbaar te maken. De achtergrond van de verdwijning krijgt een context in een begeleidend schaduwboek.

(Missingbooks) verhoudt zich tot de vraag wat cultureel erfgoed is. Waar bestaat het uit, wat is de reikwijdte van de invloed ervan.

(Missingbooks) wil een actieve houding aannemen door in te grijpen in de canon van het cultureel erfgoed.

(Missingbooks) #1 *Un oscuro dia de justicia*,
door Rodolfo Walsh

Rodolfo Walsh werd op 25 maart 1977 neergeschoten in Buenos Aires nadat hij in een open brief de staatsterreur van Videla en diens 'junta' had bekritiseerd.

Rodolfo Walsh was behalve journalist ook fictieschrijver en actief als guerillastrijder voor de Montenero's. Op verschillende niveaus verhield hij zich tot een harde werkelijkheid. Hij vertaalde misdaadromans, werkte daarnaast als misdaadverslaggever en droeg zelf een wapen.

Hij beoefende al vroeg een vorm van journalistiek die later als 'New Journalism' werd betiteld, zoals in zijn meeste beroemde werk *Operatie Bloedbad*. Daarin maakt hij een reconstructie van één van de vele door de staat uitgevoerde moordpartijen in Argentinië.

Boeken speelden in de tijd dat Walsh worstelde met het vormgeven van de werkelijkheid een belangrijke rol in Argentinië. De jacht op intellectuelen was geopend en alle boeken waarvan het regime meende dat ze aanzet konden geven tot verzet werden vernietigd. Om boeken te redden werden ze verborgen of het land uit gesmokkeld. Zo is ooit een exemplaar van *Un oscuro dia de justicia* via een Parijse bibliotheek in de collectie van de Universiteitsbibliotheek van Amsterdam terechtgekomen.

Het literaire werk van Walsh is sterk conceptueel en zijn stijl is fijnzinnig en subtiel van aard. Door het gebruik van fictie kon Walsh de waarheid een plek geven. Maar met zijn uiteenlopende verslagen van de waarheid en openlijke politieke kritiek zette Walsh zijn leven op het spel.

Un oscuro dia de justicia is een verhaal dat is gebaseerd op de jeugd van Walsh op een Ierse kostschool in Argentinië. De strijd op het schoolplein weerspiegelt de conflictueuze Argentijnse maatschappij. Het boek is uitgegeven in 1973, een jaar tussen twee dictaturen in, en is na de eerste druk nooit opnieuw verschenen.

(Missingbooks) is een project van Maria Barnas, Maxine Kopsa en Germaine Kruip. Voor de presentatie van het eerste deel van (Missingbooks) hebben ze de film *In the Last 20 Minutes* gemaakt waarin het laatste half uur van het leven van Rodolfo Walsh wordt gereconstrueerd. De film biedt een concrete route door de straten van Buenos Aires zoals Walsh die heeft afgelegd voordat hij werd vermoord. Daarnaast is het een verhaal dat ontstond aan de hand van gesprekken over de geschiedenis van een verdwijning.

Events are what matter these days. But rather than write about them, we must make them happen. –Rodolfo Walsh

Filmstill uit IN THE LAST 20 MINUTES (2005)

GOEDE BEDOELINGEN

Over het beoordelen van ontmoetingskunst

Kunstcriticus en theoloog Erik Hagoort heeft enige tijd geleden van het Fonds BKVB opdracht gekregen een essay te schrijven over de betekenis van ontmoetingskunst, een kunstvorm waar ook de commissies van het Fonds BKVB regelmatig mee te maken krijgen.

In zijn essay komen vele vragen aan de orde. Hoe kunnen we de kwaliteit van ontmoetingskunst beoordelen? Met gesprekken, maaltijden, wandelingen en buurtacties streven beeldend kunstenaars naar saamhorigheid, engagement, intimiteit en vriendschap. Maar heeft de kunst genoeg aan goede bedoelingen? Wat gebeurt er als kunstenaars zich niets aantrekken van een scheiding tussen kunst en moraal? Hoe gaan kunstenaars te werk met ethische houdingen?

Erik Hagoort gaat in dit essay op zoek naar een antwoord. Hij sprak met markante vertegenwoordigers van ontmoetingskunst in Nederland. Zo komen werk en opvattingen van Roé Cerpac, Jeanne van Heeswijk, Hans-Christiaan Klasema en Wally Walter Stevens uitgebreid aan bod. Bij zijn zoektocht naar de betekenis van deze kunst kijkt hij naar de bestaande kunstkritiek, maar ook ging hij te rade bij filosofen en schrijft over de verhouding tussen kunst en moraal. Hij laat zien dat het inschatten van goede bedoelingen de kunstbeschouwing kan verrijken, mits we bereid zijn om afstand te doen van de wil om het oordeel te vellen.

'Goede bedoelingen' is het eerste essay in een serie van het Fonds BKVB. De publicatie is vanaf eind juni te koop via het Fonds BKVB (em@fondsbkvb.nl) of via de boekhandel. Er verschijnt tevens een engelse vertaling. In september organiseert het Fonds BKVB samen met het AICA een debat rond het onderwerp.

Goede Bedoelingen.
Over het beoordelen van ontmoetingskunst.
78 pagina 's / ISBN 90-76936-14-5 (ned) / ISBN 90.76936-13-7 (eng)
ontwerp: Stout/Kramer
€ 15

Verslag van

EEN DINER DISCUTANT

Op 28 februari organiseerde het Fonds BKVB een discussie over Nederlandse vormgeving en het subsidiebeleid. In het nieuwe onderkomen van Droog discussieerden 30* vertegenwoordigers uit de vormgevingswereld o.l.v Gert Staal, terwijl zij genoten van een maaltijd die vormgever Jan Broekstra voor hen had bereid. Hieronder volgt een verslag van dit diner discutant.

Het Fonds BKVB heeft het initiatief genomen dit debat te organiseren, omdat het zich ongerust maakt over het ogenschijnlijke gemak waarmee een – in zijn ogen bloeiend vormgevingsbeleid – door zowel vormgevers als beleidsmakers steeds vaker ontkend lijkt te worden. De overheidssteun voor vormgeving, waar Nederland jarenlang in het buitenland om werd geroemd, wordt volgens directeur Lex ter Braak in toenemende mate ondermijnd en hij vraagt zich dan ook af waar deze krachten vandaan komen en op welke wijze ze zich openbaren. Anders geformuleerd: hoe productief is de kritiek op het subsidiestelsel en tot welke shake-out moet die leiden? Om hierop een antwoord te krijgen werden 4, met opzet suggestieve, vragen aan de aanwezigen voorgelegd:

1) Zou de vormgeving zonder overheidssteun net zo bloeiend zijn geweest?
2) Verleiden subsidies vormgevers tot het maken van ander werk?
3) Kunnen wij de weelde van ons internationale vormgevingssucces wel dragen?
4) Moet de culturele component van de vormgevingspraktijk door de overheid gekoesterd worden?

In de geanimeerde discussie die naar aanleiding van deze vragen ontstond, kwamen vele meningen aan bod.

Wellicht is de volgende formulering van de eerste vraag interessanter: zou de vormgeving zonder overheidssteun minder bloeiend zijn geweest? Of: wat is de invloed van de overheid op de bloei van de Nederlandse vormgeving? Met enige zekerheid kan worden gesteld dat de bloei van de vormgeving in Nederland inherent is aan overheidssubsidies. Het bedrijfsleven heeft onvoldoende budget om de vormgevingspraktijk zodanig te stimuleren dat van een experimentele vormgevingspraktijk sprake is. Omdat de commerciële markt te weinig vrijheid biedt voor het experiment, compenseert overheidssteun de kleine, culturele markt. Een bewijs hiervoor is de voormalige PTT, die als één van de weinige staatsbedrijven een belangrijke culturele schakel vormde in de vormgevingswereld. Helaas zijn er na de opheffing van de Dienst Esthetische Vormgeving geen vergelijkbare, nieuwe initiatieven ontstaan. Het bedrijfsleven wordt misschien ook wel erg lui gemaakt door de rol van de overheid als subsidieverstrekker en bovendien denken bedrijven vaak alleen in commerciële termen wat goed voor hen is. Niet

alle vormgevingspraktijken hebben overheidssteun nodig; de vrije vormgeving kan niet zonder overheidssteun. De commerciële - vaak industriële - sector kan zichzelf goed bedruipen.

Wat moeten we verstaan onder het begrip 'bloeiend'? Gaat het hierbij om draagvlak of om media-aandacht? De media spelen een belangrijke rol in het Nederlands design; *try to get famous*, zegt een vormgever hardop. Het artikel van Michael Rock wordt genoemd, waarin de auteur zich zeer kritisch uitspreekt over de stand van zaken in de Nederlandse vormgeving. In het buitenland richt de aandacht zich vaak op de grafische vormgeving, waarbij telkens dezelfde namen opduiken van de oudere generatie, Anthon Beeke en Jan van Toorn. Een van de deelnemers is van mening dat de grafische vormgeving van nu nergens meer over gaat. Het zou goed zijn om de breedte van het vormgevingsveld in de discussie te betrekken en het cultureel bewustzijn in een breder perspectief te plaatsen. De Nederlandse vormgeving is zeker succesvol, maar we moeten kritisch met dit succes omgaan. Is er in Nederland überhaupt sprake van een podium voor cultuur?

Een nieuwe trend is om massa en prestige met elkaar te verbinden, zo ontwerpt Lagerfeld voor H&M. Vormgeving wordt hiermee een symbool van individualiteit. Op een bijna perverse manier worden delen van *haute couture* in *low culture* verwerkt. Grote bedrijven zoals Ikea zijn in dit proces beeldbepalend, zij zijn de culturele voorlopers van design en vervullen als zodanig een maatschappelijke rol. Commerciële bedrijven zouden af en toe een schop onder hun kont moeten krijgen en meer vormgevers een kans moeten bieden. Nu houden ze vaak de culturele component buiten hun deuren. Het besef dat het bedrijfsleven met goede vormgeving een grote slag kan maken, ontbreekt nog te veel. Dit is een braakliggend terrein waar nog veel potentie is. Het werk van Jurgen Bey heeft bijvoorbeeld bewezen dat vormgeving wel degelijk van betekenis kan zijn voor het bedrijfsleven. Toch houdt Bey het auteurschap zuiver en blijft hij met zijn ontwerphouding dichtbij zichzelf. Gelukkig begrijpen steeds meer opdrachtgevers waar hij mee bezig is, omdat ze ook geïnteresseerd zijn in kwaliteit. Ook Hella Jongerius wordt in dit verband genoemd. Het advies is: stel je als vormgever de vraag wat je voor een opdrachtgever zou kunnen betekenen, en vooral: verdiep je in je opdrachtgever.

Op de vraag of wij in Nederland de weelde van het internationale vormgevingssucces kunnen dragen, wordt opgemerkt dat buitenlandse vormgevers met jaloerse ogen naar het Nederlands subsidiestelsel kijken. Het startstipendium is een unicum. Het is een nuttig instrument, mits je er als jonge vormgever niet afhankelijk van wordt. In de jaren negentig is er veel subsidiegeld gepompt in de modewereld (o.a. Victor & Rolf) en is er zoiets ontstaan als de Nederlandse mode. Niet alleen voor de start van hun carrière, maar ook nu nog vragen Victor & Rolf subsidie aan voor hun 10-jarig retrospectief. De vraag of het duo ondertussen niet op eigen kracht zijn praktijk moet kunnen voortzetten, blijft relevant maar de spin-off van hun succes is enorm belangrijk geweest voor de hele Nederlandse modewereld.

Hoe groot is het internationale succes van de Nederlandse vormgeving? En in hoeverre vervult zij een laboratoriumfunctie? Er wordt opgemerkt dat *Dutch Design* weliswaar een grote naam in het buitenland heeft, maar vooral wordt geassocieerd met conceptuele, niet-marktgerichte vormgeving. Buiten Nederland is er domweg het cultureel klimaat niet voor. Het imago van *Dutch Design* is dan ook te conceptueel en daardoor controversieel. Ze doet het aardig in tijdschriften, dat hoort ook bij het vak, maar uiteindelijk mis je op nationale schaal ook iets. Is die culturele component van de Nederlandse vormgeving dan wel van belang? Ja, als die er niet meer toe doet, blijft alleen de commerciële component over. De kracht van de Nederlandse vormgeving ligt nu juist bij die conceptuele component en dat moet je koesteren. Nu lijkt het er inderdaad soms op dat we niet met de weelde van het internationale succes om kunnen gaan.

Veel jonge Nederlandse vormgevers dragen geen boodschap uit en de noodzaak hun vak uit te oefenen wordt ook niet altijd zichtbaar, aldus een van de aanwezigen. Ze zouden niet alleen nieuwe producten moeten maken, maar ook meer tijd moeten investeren in hun ondernemerschap. Hier wordt tegenin gebracht dat het ‘conceptuele’ van de jonge vormgevingspraktijk door de media enorm gehyped wordt en dat maakt het soms moeilijk commercieel door te breken. Er is misschien teveel vrijheid die leidt tot vrijblijvendheid. Op de academie worden studenten geacht onderzoekend met het vakgebied om te gaan. Na de opleiding is er echter de harde realiteit, de experimentele mentaliteit moet dan vertaald worden naar de markt.

Ook de overheid ziet meer in een brede aanpak dan alleen het stimuleren van het culturele aspect. Met subsidies wordt die experimentele vrijheid ondersteund en dat kan gemakkelijk samengaan met de commerciële sector. Het zijn complementaire componenten die aan elkaar gekoppeld moeten worden, anders raak je als vormgever in een isolement. Helaas wordt er soms te weinig gebruik gemaakt van het subsidie-instrumentarium. Zo kende de Mondriaan Stichting het systeem van renteloze leningen, welke regeling door gebrek aan aanvragen inmiddels is opgeheven.

Al snel wordt de vierde vraag in de discussie betrokken: moet de culturele component van de vormgevingspraktijk door de overheid gekoesterd worden? In het verleden is vanuit het onderwijs, de musea en de fondsen veel geïnvesteerd in de culturele dimensie van vormgeving. Dit heeft een bepaalde ontwerpcultuur opgeleverd die niet in zichzelf besloten moet blijven liggen. Vanuit die verworvenheden dient aansluiting te worden gezocht bij de maatschappelijke realiteit. Dat is een taaie klus, waar de stichting Premsela zichzelf voor gesteld ziet. Premsela stelt zelfs nadrukkelijk de culturele component als vertrekpunt om vervolgens de economische betrokkenheid te versterken, maar de culturele component moet niet de economische overstijgen. Het zou absurd zijn als een gesubsidieerde instelling, zoals Premsela, beweert dat de culturele component er niet toe doet. De vraag is alleen hoe de culturele en economische componenten deel uitmaken van de vormgeving. Waar zit het hem in? Premsela neemt in deze discussie een polemische houding in. Mogelijk is er een verschil van mening over het cultuurbegrip. Volgens Premsela is de autonome grondslag niet de juiste, en zeker niet de enige grondslag van de vormgeving. Premsela vindt dat vanuit het huidige subsidiestelsel eenzijdig de autonome, ofwel het beeldende kunst aspect, van de vormgeving wordt ondersteund. Een van de aanwezigen stelt de vraag waarom Premsela polemiseert en of deze polemiek wel zo productief is. En waarom wordt er niet gemeenschappelijk, door de fondsen en Premsela samen, een productieve polemiek gevoerd? Hoe kun je er gezamenlijk voor zorgen de Nederlandse vormgeving strategisch te versterken en tot een bloeiend klimaat te komen? Beleid heeft immers een symboolwaarde en die moet benut worden.

Lex ter Braak sluit de discussie af met de mededeling dat helaas niet alle vragen expliciet zijn beantwoord, maar er is wel gepassioneerd gesproken over allerlei vraagstukken van de vormgevingspraktijk. Hij spreekt de hoop uit dat de verschillende fondsen en instellingen in de toekomst gezamenlijk door één poort kunnen wandelen, temeer op deze avond is gebleken dat ook Premsela de culturele component als vertrekpunt van het vakgebied beschouwt.

AH

*Aanwezigen: Gijs Bakker, Guus Beumer, Marjan Boot, Lex ter Braak, Jan Broekstra, Max Bruinsma, Annemarie Hogervorst, Anne Hoogewoning, Liesbeth in 't Hout, Rob Huisman, Gert Jonkers, Diana Krabbendam, Dingeman Kuilman, Joris Laarman, Madeleine van Lennep, Miriam van der Lubbe, Gitta Luiten, Luna Maurer, Christien Meindertsma, Oscar Raaijmakers, Renny Ramakers, Louise Schouwenberg, Gert Staal, Marlou Thijssen, Frank Tjepkema, Marcel Wanders, Thomas Widdershoven, Flos Wildschut, Hester Wolters

Overzicht verstrekte subsidies september 2004 t/m april 2005

Basisstipendium
M. Arkesteyn, Oisterwijk
L. Arts, Tilburg
M. van den Assem, Rotterdam
G. Assmann, Amsterdam
H. Averill, Amsterdam
J. Beckett, Amsterdam
M. Berkhemer, Amsterdam
M. Berkhemer, Rotterdam
N. Bick, Amsterdam
W. Bien, Amsterdam
S. Blickman, Velserbroek
M. Boonstra, Amsterdam
R. Boonstra, Rotterdam
M. Bovenkerk, Rotterdam
E. Brand, Breda
L. van Brummelen, Amsterdam
T. Buij, Leeuwarden
K. Burkhart, Amsterdam
R. Campman-Schuur, Rotterdam
S. Claessen, Maastricht
T. Clijsen, Amsterdam
K. Delaere, Tilburg
C. Dera, Haarlem
F. Dijkstra, Den Bosch
J. van den Dobbelsteen, Eindhoven
P. Dobbelsteen, Breda
B. Domburg, Amsterdam
J. van der Donk, Amsterdam
A. Draaijer, Eindhoven
Y. Dröge-Wendel, Amsterdam
W. Dufourne, Utrecht
C. Eek, Amsterdam
W. Engelen, Rotterdam
C. Erens, Amsterdam
L. Ford, Amsterdam
V. Galis, Gorinchem
R. Gerlach, Den Haag
J. Gijzen, Breda
J. van der Graaf, Apeldoorn
M. Gresnigt, Arnhem
G. Groenewoud, Leeuwarden
J. van Grunsven, Amsterdam
F. Guntenaar, Amsterdam
S. Haccou, Amsterdam
S. Hartmans, Beerta
S. van der Heide, Amsterdam
C. van der Heiden, Amsterdam
J. Hellings, Amsterdam
A. van Helmond, Amsterdam
M. Hendriks, Nijmegen
M. Hendriks, Groningen
W. Herfkens, Arnhem
H. Hergenhahn, Amsterdam
C. van Herwaarden, Amsterdam
S. van den Heuvel, Den Haag
R. Hietbrink, Rotterdam
T. Hillenaar, Amsterdam
L. Holden, Amsterdam
G. Holthuis, Den Haag
J. Hombergen, Arnhem
T. Janssen, Amsterdam
B. Janssen, Amsterdam
N. Arram, Enschede
A. de Jong, Amsterdam
J. de Jong, Utrecht
R. de Jong, Rotterdam
H. Kaagman, Amsterdam
M. Keijser, Rijen
R. Klarenbeek, Den Haag
P. Klashorst, Amsterdam
S. Klemm, Amsterdam
R. Knappstein, Maastricht
L. Kogan, Amsterdam
R. Koop, Den Haag
K. Korfmann, Amsterdam
M. van Kouswijk, Amsterdam
G. Kranendonk, Rotterdam
J. Kroneman, Arnhem
H. Kuijs, Leveroy
R. Lambermont, Haarlem
B. Leemeijer, Haarlem
E. de Lyon, Amsterdam
S. Mackert, Amsterdam
S. Mahrouf, Amsterdam
A. March, Haarlem
E. Mattijssen, Amsterdam
R. van der Meijs, Amsterdam
R. Mohabiersing, Deventer
J. Molenaar, Weesp
J. Mollenhauer, Amsterdam
S. Mueller-Enoch, Amsterdam
P. Muller, Amsterdam
A. Neeleman, Rotterdam
K. Neyen, Amsterdam
S. Nuytemans, Den Haag
H. Oerlemans, Berlin
J. Offerman, Rotterdam
A. Ong, Amsterdam
R. Ophuis, Amsterdam
F. d' Orazio, Den Bosch
F. Örenli, Amstelveen
O. den Otter, Rotterdam
E. Overmeer, Amsterdam
B. Pas, Rotterdam
M. Pask, Amsterdam
S. van Riel, Arnhem
W. van Riessen, Arnhem
M. Rijnaard, Dordrecht
J. van Roojen, Amsterdam
J. Rosema, Den Bosch
J. Rothuizen, Amsterdam
C. Saalfeld, Rotterdam
J. Sadee, Maastricht
M. van Schaik, Amsterdam
M. Scheeres, Amsterdam
R. Schimmel, Arnhem
E. Schoenmaker, Rotterdam
H. Schole, Amsterdam
B. Schot, Rotterdam
A. Siwek, Deurne
O. Snoeck, Den Haag
D. Solomon, Amsterdam
R. Spoelstra, Rotterdam
A. van Sprang, Middelburg
E. Stasse, Rotterdam
O. Stevens, Gorinchem
L. Stuifzand, Den Haag
B. Suter, Amsterdam
B. Swaanswijk, Bergen
R. Taudin Chabot, Amsterdam
N. Terpsma, Rotterdam
A. Thomassen, Den Haag
T. Tolvanen, Amsterdam
W. van den Toorn, Amsterdam
M. Turion, Amsterdam
I. Tuzuner, Amsterdam
M. Tyler, Amsterdam
A. Valens, Groningen
F. van der Velden, Amsterdam
J. Verhaagen, Amsterdam
M. Verheyen, Amsterdam
T. Vo, Eindhoven
D. van Vree, Amsterdam
H. Wap, Rotterdam
P. Warffemius, Den Haag
E. Weeda, Amsterdam
H. Werther, Den Bosch
A. van de Wijdeven, Rotterdam
C. Wisse, Almere
S. Wong, Amsterdam
W. Worms, Almere
H. van der Woud, Amsterdam
H. Yilmaz, Rotterdam
R. Zimmermann, Utrecht
N. Zwaan, Amsterdam

Productiesubsidie
H. Appeldoorn, Enschede
P. Cleutjens, Amsterdam
K. van Heck, Eindhoven
D. Hiethaar, Nijmegen
L. van der Horst, Amsterdam
M. Schierbeek, Amsterdam
S. Schrikker, Rotterdam
K. Smits, Rotterdam
E. Stienstra, Amsterdam
R. Voerman, Arnhem
D. van Wel, Maastricht
M. Welten, Middelburg
A. Zeguers, Maastricht

Beeldende kunst - Startstipendium
G. Bijker, Amsterdam
S. Bongiovanni, Amsterdam
M. Bosman, Den Bosch
H. Boverhoff, Alkmaar
T. Bratu, Amsterdam
F. Coolsma, Deventer
P. Coumou, Amsterdam
M. van Daalen, Amsterdam
X. Davalos Aray, Rotterdam
K. Delhougne, Nijmegen
M. Choon Dijksma, Utrecht
J. van Dongen, Rotterdam
N. van Duijvenboden, Amsterdam
R. Emmelkamp, Amsterdam
G. Ez, Voorburg
E. Goldschmeding, Amsterdam
M. Groot, Kampen,
A. de Groot, Heerenveen
R. van 't Haar, Rotterdam
K. Hauser, Amsterdam
J. Hettema, Nijmegen
P. Hillen-Wilkinson, Enschede
D. Holten, Amsterdam
R. Hornstra, Utrecht
J. Huijbers Eindhoven
C. Hutten, s-Hertogenbosch
E. Janssen, Eindhoven
S. de Jong, Zwolle
H. Kistemaker, Arnhem
B. Kleijn, Rotterdam
F. de Koning, Leiden
F. Koolen, Amsterdam
J. Kooper, Amsterdam
K. Krijgsman, Breda
Y. Lacet, Utrecht
W. Langelaar, Enschede
H. Libbers, De Bilt
M. Lukacs, Amsterdam
M. de Maar, Groningen
J. Maatman, Breda
D. van der Meer, Ermelo
A. de Michele, Amsterdam
S. Monkelbaan, Grou
F. Oudeman, Amsterdam
L. van de Pavoordt, Heukelum
N. Petersen, Amsterdam
T. Raat, Leiden,
A. de Rapper, Groningen
B. Ras, Amsterdam
M. Rooker, Amsterdam
S. van Rossenberg, Leiden
D. Saed, Heerlen
D. Scherer, Amsterdam
I. Schiebergen, Utrecht
M. Shirbacheh, Rotterdam
A. Slagboom, Amsterdam
H. Smits, Rotterdam
M. Sperer, Amsterdam
I. van 't Spijker, Den Haag
D. Spruijt, Roosendaal
J. Staal, Rotterdam
S. Tabatadze, Amsterdam
R. Theunissen, Amsterdam
S. Tim, Amsterdam
R. van Tour, Rotterdam
S. Valkenburg, Arnhem
D. van der Veer, Arnhem
A. Veringa, Amsterdam
J. van der Wal, Utrecht
J. Wijers, Rotterdam
T. van Zantvoort, Breda

Vormgeving - Startstipendium
S. van Andel, Rotterdam
J. Balusikova, Den Haag
D. Bardic, Amsterdam
M. Bulut, Oosterbeek
E. Delfsma, Eindhoven
W. Dziedzic, Amsterdam
A. Hooikaas, Amsterdam
J. Kleinjan, Rotterdam
M. Kley, Arnhem
H. van der Kolk, Den Haag
B. de Koning, Den Haag
L. Lüthi, Amsterdam
L. Maurer, Amsterdam
J. Megens, Nijmegen
C. Meindertsma, Rotterdam
M. Molenkamp, Amsterdam
C. Nijman, Amsterdam
M. Nip, Arnhem
B. Papsikova, Arnhem
S. Poort, Amsterdam
F. Ratering, Nijmegen
J. Rietjens, Maastricht
F. Roijé, Amsterdam
M. Roozenburg, Amsterdam
S. Shalan, Almelo
W. Somers, Rotterdam
P. Swagerman, Rotterdam
R. Tichelaar, Amsterdam
C. Vogelaar, Arnhem
R. Wouters, Amsterdam
E. Zaki, Amsterdam

Bouwkunst - Startstipendium
L. van Breukelen, Den Haag
B. Cardinaal, Rotterdam
T. Castelein, Amsterdam
T. Deutinger, Rotterdam
P. Glandorff, Amsterdam
S. Matsumoto, Rotterdam

Beeldende kunst - Projectsubsidie
K. Arink, Rotterdam
T. Ayres, Amsterdam
A. Bennema, Arnhem
N. Bick, Amsterdam
L. van Brummelen, Amsterdam
G. Carsley, Amsterdam
V. Chevelenko, Maastricht
E. Chevelenko-Volkowa, Maastricht
R. Cornelissen, Rotterdam
K. van Dam, Utrecht
G. Dekker, Arnhem
A. van Denderen, Amsterdam
E. Driessens, Amsterdam
C. Dumas, Amsterdam
F. Ekel, Amsterdam
H. Emmerich, Maastricht
D. Geesin, Amsterdam
G. Grantsaan, Amsterdam
F. Haagmans, Maastricht
A. van Hanegem, Amsterdam
N. van Harskamp, Rotterdam
J. Hassink, Cambridge
N. Hoover, Amsterdam
I. Hoonte, Chicago
R. van der Horst, Ermelo
R. Hurkmans, Amsterdam
J. van IJken, Amsterdam
P. Ismael De Oliveira, Amsterdam
J. Jacobs, Rotterdam
A. Jacobs, Amsterdam
T. Janssen, Amsterdam
I. Jenniches, Amsterdam
H. Jongenelis, Amsterdam
R. Jungerman, Amsterdam
G. van der Klugt, Amsterdam
J. Koster, Amsterdam
A. Kruijsen, Den Haag
G. Lester, Groningen
E. van Lieshout, Rotterdam
B. Louter, Amsterdam
T. Manneke, Amsterdam
A. Mroivili, Amsterdam
G. Mul, Rotterdam
M. Neddam, Amsterdam
A. Nollen, Amsterdam
M. Nozeman, Amsterdam
O. Olafsson, Rotterdam
S. Onnen, Amsterdam
A. Oosting, Maastricht
F. Örenli, Amstelveen
R. Pas, Amsterdam
L. Perez de Siles de Castro, Rotterdam
J. van der Ploeg, Amsterdam
A. Polat, Oud-Gastel
A. Roozen, Rotterdam
J. Rothuizen, Amsterdam
F. van der Salm, Delft
M. Scheeres, Amsterdam
H. Scholten, Amsterdam
H. Schuil, Amsterdam
M. Schuppers, Groningen
J. Segbars, Rotterdam
E. Stienstra, Amsterdam
R. Taudin Chabot, Amsterdam
M. Tyler, Amsterdam
M. Veldhoen, Amsterdam
M. Verstappen, Amsterdam
D. van Wel, Maastricht
M. Welten, Middelburg
L. Wilmering, Haarlem
H. Yilmaz, Rotterdam
S. Zijlmans, Amsterdam
E. Zwakman, Amsterdam

Vormgeving - Projectsubsidie
F. Annink, Den Haag
M. Baas, Waalre
S. Bailey, Amsterdam
B. van Beek, Rotterdam
F. van Benthum, Beugen
P. Bilak, Den Haag
L. van Deursen, Amsterdam
M. Gottschal, Amsterdam
H. Hulsing, Amsterdam
L. Kamps, Groningen
M. Keuper, Arnhem
A. Kleinepier, Eindhoven
H. Liemburg, Amsterdam
M. Nagengast, Den Bosch
L. Noordermeer, Amsterdam
C. Nuis, Roelofarendsveen
E. Oudshoorn, Leiden
Y. Soeprajitno, Utrecht
T. Veenhoven, Groningen
S. Verheijen, Eindhoven
T. Vo, Eindhoven
N. ten Westenend, Utrecht

Bouwkunst - Projectsubsidie
S. Al, Amersfoort
W. de Bruijn, London
D. Doepel, Rotterdam
T. Matton, Wendorf
S. Müller, Rotterdam
K. Mun, Rotterdam
P. Nourney, Rotterdam
J. Petersen, Etten Leur
A. Quednau, Rotterdam
F. Rausch, Rotterdam
M. Regitko, Malaga
M. Rohmer, Amsterdam
D. Scheer, Zeist
J. van der Vegt, Amsterdam
C. Visser, Rotterdam
M. ter Weele, Rotterdam
C. Weijenberg, Londen

Beeldende kunst- Werkbeurs
M. Barnas, Amsterdam
R. Ben Ali, Amsterdam
A. Ben-David, Amsterdam
G. Caris, Maastricht
W. Diepraam, Amsterdam
G. Frieling, Haarlem
J. Heemskerk, Dordrecht
J. van Heeswijk, Rotterdam
J. Hondius, Amsterdam
F. de Jong, Amsterdam
N. Kensmil, Amsterdam
A. Louwes, Amsterdam
F. Mandersloot, Amsterdam
E. Odijk, Nijmegen
G. Ösz, Amsterdam
D. Paesmans, Dordrecht
J. van de Pavert, Rotterdam
M. Pinter, Zeist
J. Rudelius, Amsterdam
J. van den Toorn, Zaandam
D. Tuinder, Amsterdam
D. Verdult, Eindhoven
G. Verheus, Amsterdam

Vormgeving - Werkbeurs
J. Barendse, Den Haag
I. Eichenberg, Amsterdam
M. van Kesteren, Hilversum
M. van Kouswijk, Amsterdam
D. Nieuwenhuizen, Den Haag
T. Noten, Amsterdam
R. Willems, Amsterdam

Bouwkunst - Werkbeurs
I. Castermans, Rotterdam
R. Pasel, Rotterdam

Beeldende kunst
- Publicatiesubsidie
I. Droogleever Fortuyn, Amsterdam
R. van Eyk, Eindhoven
H. Geerdink, Haarlem
F. de Jong, Amsterdam
H. van der Kraan, Rotterdam
D. Lixenberg, Amsterdam
R. Nijburg, Arnhem
J. van der Ploeg, Amsterdam
F. van der Salm, Delft

Vormgeving -
Publicatiesubsidie
P. Blaisse, Amsterdam
R. van Hoesel, Breda
C. Jongstra, Spannum

Bouwkunst -
Publicatiesubsidie
H. van den Born, Rotterdam
K. Christiaanse, Zürich
I. van Oort, Rotterdam

Beeldende kunst -
Investeringssubsidie
F. Beckmans, Amsterdam
C. Dan, Amsterdam
G. Grantsaan, Amsterdam
A. Kamarou, Rotterdam
S. Kriemann, Rotterdam
E. Olofsen, Amsterdam
A. Solleveld, Amsterdam
P. Spaans, Amsterdam

Vormgeving -
Investeringssubsidie
J. Broekstra, Arnhem
C. Jongstra, Spannum

Vormgeving - Praktijksubsidie,
S. Beeren, Amsterdam
J. Boiten, Amsterdam
A. Gaca, Delft
R. van Geffen Amsterdam
K. Martens, Arnhem
I. Schmetz, Amsterdam
K. Vogels, Arnhem

Bouwkunst - Praktijksubsidie
H. Casanova Garcia, Rotterdam
J. Hernandez Mayor, Rotterdam
J. Jongert, Rotterdam
E. Cesare Peeren, Rotterdam

Bemiddelaarssubsidie
H. de Bruijn, Nijmegen
D. Cahen, Amsterdam
R. Hoekstra, Groningen
M. Kremer, Amsterdam
E. Kuijpers, Utrecht
A. Peraica, Amsterdam
M. Schaap, Amsterdam
L. Smits, Utrecht
A. Tilroe, Amsterdam
J. Wesseling, Amsterdam

Columbia University, New York
J. Reijnders, Amsterdam

Atelier Holsboer, Parijs
I. Frech, Amsterdam

Kunstlerhaus Bethaniën,
Berlijn
L. Lenglet, Amsterdam

Delfina Studio, Londen
D. Spaans, Amsterdam

Projectstudio Berlijn
J. Benschop, Amsterdam
A. Kamarou, Rotterdam

IASPIS, Stockholm
J. van den Brink, Amsterdam

Deze lijst is mogelijk niet volledig. De complete lijst is terug te vinden in de jaarverslagen over 2004 (verschijnt medio juni) en 2005. De namen kunnen in sommige gevallen officiële namen i.p.v. kunstenaarsnamen zijn.

1 september deadline

volgende aanvraagronde bemiddelaarssubsidie. Meer informatie: Steven van Teeseling, tel 020 5231522 / svteeseling@fondsbkvb.nl

Colofon

Redactie: Mirjam Beerman,
Lex ter Braak
Tekst: Fonds BKVB
Vormgeving: 75B, Rotterdam
Druk: Veenman Drukkers, Rotterdam

Amsterdam, juni 2005

Aan de tekst in deze Nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend
De mening van derden komt niet noodzakelijk overeen met de standpunten van het Fonds BKVB.

Voor meer informatie:
Fonds BKVB
Tel 020-5231523
Fax 020-5231541
e-mail post@fondsbkvb.nl
www.fondsbkvb.nl

postadres :
Postbus 773
1000AT Amsterdam

bezoekadres :
Brouwersgracht 276
Amsterdam

Subsidiemogelijkheden Fonds BKVB

Stimuleringssubsidies

	doelgroep	wanneer aanvragen	doel	bedrag	periode	Tijdstip aanvragen
Startstipendium	beeldend kunstenaars vormgevers architecten	tot 4 jaar na verlaten relevante HBO-opleiding/TU	vrij te besteden bijdrage in start en ontwikkeling beroepspraktijk	€ 16.000	max.1 jaar	hele jaar door
Standaard bijdrage werkbudget	beeldend kunstenaars vormgevers architecten	na verlaten relevante HBO-opleiding/ TU of minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in kosten tijdens uitvoeren plan voor maken nieuw werk of verrichten onderzoek	€ 2.000 per maand	varieert van 1 tot 6 maanden	hele jaar door
Flexibele bijdrage werkbudget	beeldend kunstenaars vormgevers architecten	na verlaten relevante HBO-opleiding/ TU of minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in kosten van een in de tijd begrensd project, reis, studie, cursus of kunstenaarsboek	flexibel	flexibel	hele jaar door
Praktijksubsidie	vormgevers architecten	na verlaten relevante HBO-opleiding/ TU of minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in beroepskosten	€ 10.000	1 jaar	hele jaar door

Basissubsidies

	doelgroep	wanneer aanvragen	doel	bedrag	periode	Tijdstip aanvragen
Basisstipendium	beeldend kunstenaars vrije vormgevers	minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in kosten van levensonderhoud en beroepskosten	€ 32.000	minimaal 2 jaar	hele jaar door
Productiesubsidie	beeldend kunstenaars vrije vormgevers	na verlaten relevante HBO-opleiding/ TU of minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in beroepskosten	€ 10.000	in principe minimaal 2 jaar	hele jaar door

Publicatiesubsidies

	doelgroep	wanneer aanvragen	doel	bedrag	periode	Tijdstip aanvragen
Publicatiesubsidie*	vormgevers beeldend kunstenaars architecten	na verlaten relevante HBO-opleiding/ TU of minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage voor een publicatie met een bijzondere vorm of inhoud	flexibel	flexibel	hele jaar door

*Aanvragen voor publicatiesubsidies van beeldend kunstenaars en vormgevers worden door een gezamenlijke commissie van het Fonds BKVB en de Mondriaan Stichting beoordeeld. Aanvragen van architecten worden door het Fonds BKVB beoordeeld.

Buitenland Ateliers

	doelgroep	wanneer aanvragen	doel	bedrag	periode	Tijdstip aanvragen
Berlijn, Parijs, Londen, Stockholm, Istanbul, New York, Banff	beeldend kunstenaars vormgevers architecten bemiddelaars*	na verlaten relevante HBO-opleiding/ TU of minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in reis-, verblijf en materiaalkosten voor werkperiode in studio die door het Fonds BKVB beschikbaar wordt gesteld	varieert	varieert	tijdens vast-gestelde aan-vraagrondes, zie website

* Niet alle ateliers staan open voor alle disciplines. Het aanbod van ateliers kan gewijzigd zijn.

Bemiddelaarssubsidies

	doelgroep	wanneer aanvragen	doel	bedrag	periode	Tijdstip aanvragen
Bemiddelaarssubsidie	beschouwers critici curatoren theoretici	minimaal 4 jaar professioneel werkzaam	bijdrage in kosten van onderzoek voor o.a. essay, publicatie, manifestatie, symposium of tentoonstelling	flexibel	flexibel	tijdens vast-gestelde aan-vraagrondes, zie website

Bedragen vastgesteld in 2005. Aan dit schema kunnen geen rechten worden ontleend.